

Krytycznie o wskaźnikach względnych 5-letnich przeżyć w województwie dolnośląskim w latach 2005-2006

W biuletynie „Nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w roku 2010” zamieściliśmy najnowsze dane o wskaźnikach względnych 5-letnich przeżyć chorych, którzy na nowotwór złośliwy zachorowali w latach 2005-2006.

W tym okresie w województwie dolnośląskim zarejestrowano 21.736 zachorowań na nowotwory złośliwe. Chorzy byli obserwowani przez 5 lat (*follow-up*) a datę zgonu zweryfikowano w Biurze Ewidencji Ludności. Dane poddano kontroli jakości zgodnie ze standardem europejskiego badania EURO CARE. Z analizy przeżyć wyłączono 110 (0,5%) przypadków utraconych z obserwacji, a ponadto 127 zachorowań u dzieci do 14 roku życia, oraz 71 nowotworów zarejestrowanych tylko na podstawie aktów zgonów. Ostatecznie podstawę analizy wskaźników względnych 5-letnich przeżyć stanowiła kohorta licząca 21.426 zachorowań na nowotwory złośliwe w latach 2005-2006 .

Obliczone wskaźniki okazały się niespodziewanie wysokie, tj. o około 3-8 pkt. % wyższe od średniej europejskiej, w szczególności u chorych na nowotwory źle rokujące, tj.: płuca, wątroby, trzustki, jajnika, nerki i mózgu.

Po kolejnej kontroli jakości danych z uwzględnieniem *follow-back*, z obliczeń wyłączono dalsze 586 (2,7%) zgłoszeń ponieważ były to przypadki, o których nie wpłynęły żadne dalsze informacje o potwierdzeniu rozpoznania nowotworu ani też leczeniu choroby, natomiast 5-letnia obserwacja zweryfikowana przez BEL wykazała, że osoby te żyją. Przypadki te uznaliśmy za niepotwierdzone podejrzenie nowotworu złośliwego („Kartę MzN1-a wypełnia się dla chorych z rozpoznaniem lub podejrzeniem nowotworu przy pierwszym oraz ponownym zgłoszeniu, a także w przypadku zgonu”).

Jak przedstawiono w tabl. 1, osoby z niepotwierdzonym nowotworem stanowiły 2,8% wszystkich zgłoszeń zachorowania na nowotwory złośliwe w latach 2005-2006. Najwyższy był udział nowotworów mózgu – 9,7%, białaczek – 7,1%, nerki – 6,4%, wątroby – 5,6% i płuca – 5,3%.

W grupie 7.772 chorych którzy żyli w dniu zakończenia 5-letniej obserwacji najwięcej przypadków było z podejrzeniem nowotworów źle rokujących, tj. płuca 65,1%, mózgu 61,7% wątroby 59,1% oraz trzustki 46,3%. Zatem, w rzeczywistości wskaźniki 5-letnich przeżyć chorych na te nowotwory były znacznie niższe, co przedstawiono w tabl. 2.

Tabl. 1. Udział procentowy zgłoszenia podejrzenia nowotworu złośliwego niepotwierdzonego w dalszej obserwacji w zachorowaniach na nowotwory złośliwe ogółem w woj. dolnośląskim w latach 2005 -2006

	N	Przeżyli 5 lat	Przeżyli 5 lat bez leczenia	% wszystkich	% żyjących 5 lat
Wszystkie umiejscowienia	20764	7772	586	2,8	7,5
Płuco (C33-C34)	3405	275	179	5,3	65,1
Nerka (C64)	676	311	43	6,4	13,8
Mózg (C71)	382	60	37	9,7	61,7
Białaczki (C91-95)	408	118	29	7,1	24,6
Okrężnica (C18)	1456	525	25	1,7	4,8
Pęcherz moczowy (C67)	995	505	25	2,5	5,0
Pierś (C50)	2391	1725	22	0,9	1,3
Gruzoł krokowy (C61)	1066	610	17	1,6	2,8
Żołądek (C16)	845	98	16	1,9	16,3
Wątroba (C22)	234	22	13	5,6	59,1
Trzustka (C25)	572	28	13	2,3	46,4
Jajnik (C56)	589	208	13	2,2	6,3
Odbytnica (C19-C21)	1076	403	11	1,0	2,7
Szyjka macicy (C53)	622	325	8	1,3	2,5
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	328	105	6	1,8	5,7
Trzon macicy (C54)	697	466	6	0,9	1,3
Chłoniaki bez Hodgkina (C82-85, 96)	347	140	4	1,2	2,9
Część ustna gardła (C09-10)	196	57	3	1,5	5,3
Czerniak złośliwy skóry (C43)	342	185	3	0,9	1,6
Przelyk (C15)	228	6	1	0,4	16,7
Krtąń (C32)	398	175	1	0,3	0,6
Jądro (C62)	176	151	1	0,6	0,7
Choroba Hodgkina (C81)	115	90	0	0,0	0,0

Obliczono ponownie obserwowane i względne wskaźniki przeżyć 5-letnich dla obu płci (tabl.2.).

Tabl. 2. Wskaźniki 5-letnich przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w latach 2005-2006 w całym materiale i po wykluczeniu niepotwierdzonych podejrzeń

Umiejscowienie	Mężczyźni				Kobiety			
	przed		po		przed		po	
	Obs.	Wzgl.	Obs.	Wzgl.	Obs.	Wzgl.	Obs.	Wzgl.
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	29,0	33,6	28,4	32,9	45,1	52,0	44,3	50,9
Część ustna gardła (C09-10)	24,7	27,8	23,7	26,7	51,2	53,9	50,0	52,7
Przełyk (C15)	3,7	4,4	3,2	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Żołądek (C16)	10,0	13,4	11,7	12,4	16,9	20,0	14,1	16,7
Okreźnica (C18)	36,4	45,5	35,5	44,3	37,8	44,4	36,5	42,9
Odbytница (C19-C21)	36,6	45,0	36,1	44,4	40,2	46,2	39,4	45,3
Wątroba (C22)	6,4	7,8	3,3	4,0	12,8	15,3	5,0	6,0
Trzustka (C25)	4,6	5,6	1,8	2,2	4,9	5,6	3,3	3,8
Krtań (C32)	39,5	45,4	39,4	45,3	63,8	67,3	63,8	67,3
Płuco (C33-C34)	11,4	13,8	7,5	9,1	15,5	17,2	9,5	10,6
Czerniak złośliwy skóry (C43)	45,3	52,1	45,0	51,7	63,4	68,7	63,0	68,3
Pierś (C50)					72,4	77,7	72,2	74,4
Szyjka macicy (C53)					47,6	50,5	46,9	49,8
Trzon macicy (C54)					67,1	73,1	66,9	72,9
Jajnik (C56)					36,6	39,5	35,9	38,8
Gruzoł krokowy (C61)	57,5	72,6	56,8	71,7				
Jądro (C62)	85,9	88,2	85,8	88,1				
Nerka (C64)	42,8	50,2	40,6	47,6	58,6	64,7	55,2	60,9
Pęcherz moczowy (C67)	49,5	61,3	48,7	60,3	57,3	64,9	55,2	62,7
Mózg (C71)	20,0	22,6	14,1	16,0	26,6	29,5	18,0	20,0
Choroba Hodgkina (C81)	71,2	77,5	71,2	77,5	84,1	85,7	84,1	85,7
Chłoniaki bez Hodgkina (C82-85, 96)	37,9	44,5	37,5	44,0	44,0	49,4	43,0	48,4
Białaczki (C91-95)	33,0	40,3	29,1	35,6	33,7	38,8	28,5	32,9
Wszystkie umiejscowienia	31,3	38,0	29,5	35,8	46,5	51,8	44,9	50,1

W Tabl.3. pokazujemy różnicę w pkt. % w stosunku do „poprawionych” wskaźników względnych 5-letnich przeżyć po przeprowadzeniu ponownej analizy. Największe różnice dotyczą nowotworów złośliwych, które w rzeczywistości są niższe, niż przedstawiono poprzednio w biuletynie. Różnica wartości wskaźnika wyrażona w pkt. % wynosi odpowiednio dla mężczyzn i kobiet: mózg 6,6 i 9,5, wątroba 3,8 i 9,3, płuco 4,7 i 6,6, białaczki 4,7 i 5,9, nerka 2,6 i 3,8. .

Tabl.3 Różnica wartości wskaźnika względnych 5-letnich przeżyć w całym materiale i po ponownej analizie

Umiejscowienie	M	K
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	-0,7	-1,1
Część ustna gardła (C09-10)	-1,1	-1,2

Przełyk (C15)	-0,6	0
Żołądek (C16)	-1	-3,3
Okreźnica (C18)	-1,2	-1,5
Odbytnica (C19-C21)	-0,6	-0,9
Wątroba (C22)	-3,8	-9,3
Trzustka (C25)	-3,4	-1,8
Krtań (C32)	-0,1	0
Płuco (C33-C34)	-4,7	-6,6
Czerniak złośliwy skóry (C43)	-0,4	-0,4
Piersć (C50)	0	-3,3
Szyjka macicy (C53)	0	-0,7
Trzon macicy (C54)	0	-0,2
Jajnik (C56)	0	-0,7
Gruzoł krokowy (C61)	-0,9	0
Jądro (C62)	-0,1	0
Nerka (C64)	-2,6	-3,8
Pęcherz moczowy (C67)	-1	-2,2
Mózg (C71)	-6,6	-9,5
Choroba Hodgkina (C81)	0	0
Chłoniaki bez Hodgkina (C82-85, 96)	-0,5	-1
Białaczki (C91-95)	-4,7	-5,9
Wszystkie umiejscowienia	-2,2	-1,7

Wnioski

1. Dane Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów z lat 2005-2006 były obarczone błędem nadrejestracji (2,8%), który wynikał z wprowadzenia do bazy niezweryfikowanych danych o podejrzeniu zachorowania na nowotwór złośliwy, zgodnie z obowiązkiem zgłoszenia. *Follow-back* dla tych chorych nie był możliwy do przeprowadzenia z powodu braku możliwości śledzenia indywidualnego losu chorych (kategoria „skierowani na leczenie”).
2. Niepotwierdzone podejrzenia stanowiły nowotworów dla nowotworów mózgu, białaczek, nerki, wątroby i płuca ponad 5% zarejestrowanych zachorowań. Analiza przeprowadzona w oparciu o poprawione dane wykazała, że w rzeczywistości wskaźniki względnych 5-letnich przeżyć dla tych nowotworów są znacząco niższe od publikowanych poprzednio.
3. Szczególnie wymienione w p. 3 nowotwory wymagają szczególnej ostrożności przy wprowadzaniu rekordu do bazy Dolnośląski Rejestr Nowotworów.

Składam podziękowania dla Pani Profesor Magdaleny Bielskiej-Lasota za zwrócenie uwagi na problem oraz konsultacje merytoryczne.